

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Raad van State in de etalage

Voermans, W.J.M.

Citation

Voermans, W. J. M. (2002). Raad van State in de etalage. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3476>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3476>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Raad van State in de etalage

door Wim Voermans

RAAD VAN STATE: ANALOGIE WORTELS, DIGITALE BOODSCHAP

De Raad van State is ouder dan 'de weg naar Kralingen'.¹ Het hoogste adviescollege van de regering in Nederland kent een historie die terugvoert tot (1 oktober) 1531 toen keizer Karel V in Brussel deze adviesraad voor de Lage landen instelde. Die Raad van State bleef in de Noordelijke Nederlanden ook in functie na 1581 toen de Noordelijke Nederlanden zich van Spanje afscheidden. Oud, zeer oud dus en een eerbiedwaardig en invloedrijk instituut waarvan de Koningin de voorzitter is, en H. Tjeenk Willink de vice-voorzitter. Van zo'n instituut kan je je nog wel voorstellen dat ze een website hebben, maar je verwacht niet direct een 'hippe' website met veel informatie en mogelijkheden. Die indruk is echter misleidend, want achter <http://www.raadvanstate.nl/> gaat een goed uitgeruste en verantwoorde website schuil. De website is nog niet zo oud, maar duidelijk is dat er veel energie in is gestoken, en nog steeds in wordt gestoken. Die ijver om een goed gevulde website te onderhouden zal wel te maken hebben met de vele taken en functies die de Raad van State heeft (wetgevingsadviseur, bestuursrechter en bestuursrechtelijke

appelrechter) en de grote stroom van informatie die dat oplevert, maar misschien ook wel met de behoefte van de Raad van State om te werken aan de eigen public relations en de eigen boodschap. De Raad van State ligt namelijk de laatste jaren in een aantal opzichte onder vuur. Zo is er kritiek op de dubbelfunctie die de Raad heeft. De Raad adviseert over wetgeving, maar past die als bestuursrechter ook weer zelf toe. Dat geeft een mogelijk vermenging van belangen. In het zogenaamde Procola-arrest van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens werd de Luxemburgse Raad van State daarvoor al een keer op de vingers getikt.² Ook op het terrein van de inrichting van de rechterlijke organisatie ten aanzien van de bestuursrechtelijke rechtspleging is de positie van de Raad in het geding. Hoe moet de hoogste bestuursrechtelijke (rechtseenheden)voorziening er uitzien, en aan welke instantie moet die worden opgedragen? Dat zijn op dit ogenblik nog open vragen.³

OPZET VAN DE WEBSITE VAN DE RAAD VAN STATE: BESTUURSRECHTSPRAAK

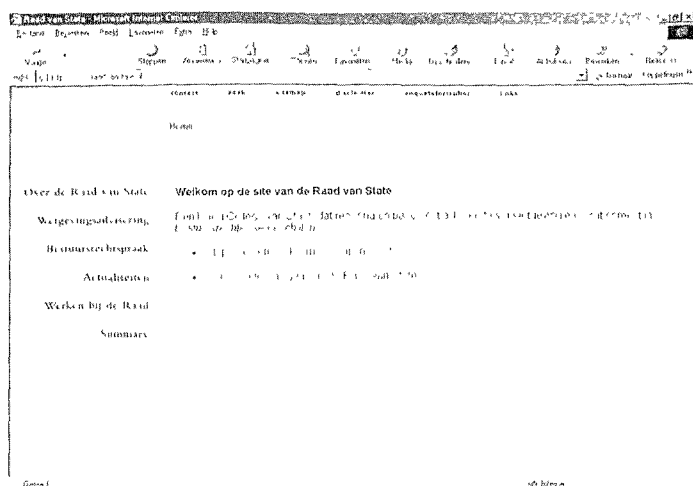
De website komt direct ter zake. De Raad introduceert zich kort als een Hoog College

van Staat, dat regering en parlement adviseert over wetgeving en recht spreekt in bestuursrechtelijke geschillen.

Vervolgens wordt onder twee knoppen direct de voor het publiek belangrijkste informatie toegankelijk gemaakt. Het gaat om a) uitspraken en zaaknummers op internet en b) veel gestelde vragen aan de Raad van State. Zeker die eerste categorie (de uitspraken) zijn voor de rechtspraak, de pers, voor partijen bij een geschil en nieuwsgierige burgers van belang. Om de pers snel te kunnen bedienen is er een selectie gemaakt van de belangrijkste uitspraken van de Raad. Er is een categorie 'Mediagevoelige uitspraken' die de pers kort en bondig van informatie voorzien over belangwekkende uitspraken. Weer een andere rubriek bevat openbaarmaking van uitspraken. Partijen kunnen zo, via hun zaaknummer, bijhouden wanneer er een uitspraak in hun zaak is geweest. Zo'n uitspraak kan al op de site staan zelfs nog voordat die thuis wordt ontvangen.

De actualiteiten op het gebied van de uitspraken (mediagevoelige uitspraken en openbaarmakingen) worden door de Raad zelf bijgehouden, maar het uitsprakenarchief wordt niet rechtstreeks door de Raad op de eigen website

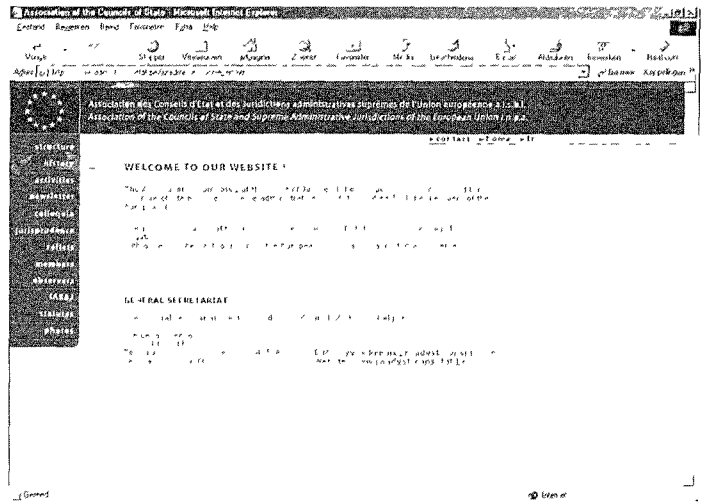
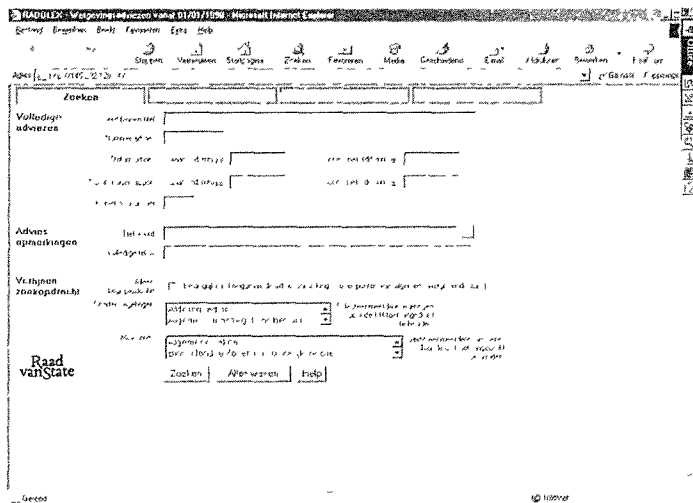
Prof. dr. W. Voermans is hoogleraar Stads- en Bestuursrecht aan de Universiteit Leiden

¹ Het spreekwoord 'zo oud als de weg naar Kralingen' geeft wel aan dat de 's-Gravenweg, die loopt van Nieuwerkerk naar Kralingen, al vele eeuwen bestaat. Het was ooit de belangrijkste verbindingsroute tussen Gouda en Rotterdam en deze dateert, naar verluidt, van het midden van de 17e eeuw.

² EHRM 25 september 1995, Vol. 326, NJ 667, m.n. Alkema, JB 1996, 383, m.n. Stroink en Heringa.

³ Zie Contourennota modernisering rechterlijke organisatie, Kamerstukken II 2000-2001, 26352, nr. 47.

verzorgd. Daarvoor worden gebruikers doorgelinkt naar het al eerder in R&EM besproken Rechtspraak.nl (<http://www.rechtspraak.nl/>). In die databank wordt alle openbare jurisprudentie gearchiveerd en kan daar ook gratis worden opgevraagd.

Informatierubrieken

Burgers kunnen in het bestuursrecht onvertegenwoordigd procederen. De vraag is of dat in procedures bij de Raad van State verstandig is, maar het kan. Het bestuursprocesrecht is tot op zekere hoogte wel zo ingericht dat het hebben van gedetailleerde procesrechtelijke kennis niet nodig is om toch een beroepsschrift in te dienen en zo een zaak ter behandeling aan de rechter voor te leggen. Om procederende partijen (ook diegenen die zich wel juridisch bij laten staan) te bedienen heeft de Raad van State informatierubrieken geopend over bestuursrechtelijk procederen. De eerste heet 'Veelgestelde vragen'. In die rubriek staan betrekkelijk weinig vragen en relatief veel daarvan hebben te maken met de procedures in vreemdelingenzaken. Dat er weinig in staat kan twee dingen betekenen. Ten eerste dat er (nog) niet veel wordt gevraagd, of ten tweede dat de Raad zelf deze rubriek zo registreert dat een aantal telefonisch veelgestelde vragen alvast op het net worden gezet, om de telefonisten bij de Raad te ontlasten. Systematisch van opzet zijn de informatierubrieken die te raadplegen zijn onder de knop 'bestuursrecht-spraak'. Daar krijgt de gebruiker een lijst van onderwerpen voorgeschoteld die betrekking hebben op verschillende vormen en onderdelen van procedures die bij het bestuursrechtelijk procederen bij de Raad van State van belang zijn. Het gaat om aspecten als 'procesregeling algemene wet bestuursrecht', 'rechtspreken', 'proceskosten', 'Algemene wet bestuursrecht', 'hoger beroep in vreemdelingenzaken', etc. De informatie in die rubrieken is volledig (soms wordt doorverwezen naar een door een andere organisatie beheerde website) maar niet erg publieksvriende-

lijk. Een stroomschema van de procedure – belangrijk voor het overzicht van een onvertegenwoordigde partij in een bestuursrechtelijke procedure – zul je er niet aantreffen. De inhoud van de informatierubriek bestuursrechtpraak wordt voornamelijk gevormd door stukken die al officieel elders gepubliceerd zijn, zoals het Besluit proceskosten bestuursrecht (Stb. 1993, 763), of de Procesregeling Afdeling bestuursrechtpraak 2002. Het kopje 'rechtspreken' geeft wel wat meer (maar summiere) informatie, en ook het onderdeel over de vreemdelingrechtelijke zaken is uitgebreid, maar om nu te zeggen dat de – mogelijk onvertegenwoordigde – procespartij verder bij de hand worde genomen...dat zou veel te ver gaan. Het uitbreiden van de informatie over het procederen bij de Raad zou wellicht toch een goede gedachte zijn, omdat er bij de Afdeling bestuursrechtpraak over zeer verschillende zaken kan worden geprocedeerd in onderling zeer afwijkende procedures.

Wetgevingsadvisering

De kritiek die mogelijk is op de vulling van het onderdeel bestuursrechtpraak geldt niet voor de wijze waarop het onderdeel wetgevingsadvisering is vormgegeven. Dat gedeelte van de website is zeer uitgebreid en verzorgd. Zo wordt ten eerste veel werk gemaakt van de uitleg over de aard, inhoud en werkwijze van het wetgevingsadviserende werk van de Raad van State. Verder kunnen de wetgevingsadviezen van de Raad allemaal worden nageslagen via de databank Radolex die speciaal voor het beheer van wetgevingsadviezen door de Raad van State is opgezet.

De enige beperking is dat het 'slechts' de adviezen die vanaf 1 januari 1998 zijn openbaar gemaakt bevat (alsmede het door de regering naar aanleiding van de adviezen uitgebrachte rapport). Dat is een bereik van maar vier jaar, maar binnen dat tijdraam is het allemaal wel heel volledig en systematisch opgezet. Zelfs de lijn die de Raad bij bepaalde

onderwerpen van advisering aanhoudt – de jurisprudentie – is er uit te halen. Die lijn is natuurlijk voor diegenen die zich met wetgeving bezighouden van groot belang omdat zij zich zo kunnen oriënteren op de benadering die de Raad er ten aanzien van bepaalde vraagstukken op na houdt. Voor 'gewone' burgers is het overzicht dat Radolex biedt natuurlijk stukken minder interessant.

RADEN VAN STATE IN EUROPA (OP HET NET)

De wijze waarop de Nederlandse Raad van State zich op het internet presenteert past goed in de trend van openheid die de verschillende Raden van State in Europa de laatste tijd karakteriseert. Veel lidstaten van de Europese Unie kennen een Raad van State die de regering adviseert en tegelijkertijd – meestal ook in hoogste instantie – recht spreekt in bestuursrechtelijke geschillen. De Raden van State in Europa werken ook samen in de Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union (<http://www.raadvst-consetat.be/juradmin/home.html>).

Ze vervullen allemaal een belangrijke rol die een soort 'linking-pin' vormt tussen rechtspraak, regering (waaraan ze adviseren) en wetgeving (waarover ze adviseren). Die tussenpositie is op zichzelf al moeilijk genoeg te begrijpen en brengt in Europese rechtsstaten die zich hebben verbonden aan het EVRM allerlei vragen met zich mee. Een deel van die vragen worden nu, met websites als die van de Nederlandse Raad van State – althans toch gedeeltelijk – opgelost. Verder wordt de sfeer van geheimzinnigheid en Byzantisme die het werk van de Raad van State – tot een jaar of 20 geleden kenmerkte – in ieder geval doorbroken met het in de etalage leggen van de vruchten van het werk van de Raad. Een goed initiatief dus, die website. Nu alleen nog wat beter afstemmen op de klant.